

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE LANDSVERDEDIGING

COMMISSION DE LA DÉFENSE NATIONALE

dinsdag

mardi

26-02-2002

26-02-2002

11:15 uur

11:15 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen:</i>	<i>Commandes:</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel.: 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél.: 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax: 02/549 82 74</i>	<i>Fax: 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail: alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail: aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Vraag van de heer Jan Eeman aan de minister van Landsverdediging over "de militairen korte termijn" (nr. 6414) 1

Sprekers: **Jan Eeman, André Flahaut,** minister van Landsverdediging

Samengevoegde vragen van 2
- mevrouw Mirella Minne aan de minister van Landsverdediging over "het standpunt van België over de fragmentatiebommen van het type CBU-87" (nr. 6501) 2

- de heer Ferdy Willems aan de minister van Landsverdediging over "het gebruik van clusterbommen" (nr. 6523) 2

Sprekers: **Mirella Minne, Ferdy Willems, André Flahaut,** minister van Landsverdediging

Vraag van de heer Ludwig Vandenhove aan de minister van Landsverdediging over "de sociale begeleidingsmaatregelen bij de herstructurering van het leger" (nr. 6514) 7

Sprekers: **Ludwig Vandenhove, André Flahaut,** minister van Landsverdediging

Vraag van mevrouw Magda De Meyer aan de minister van Landsverdediging over "de gestockeerde munitie in het Fort van Steendorp" (nr. 6533) 9

Sprekers: **Magda De Meyer, André Flahaut,** minister van Landsverdediging

Samengevoegde vragen van 11
- de heer Jan Eeman aan de minister van Landsverdediging over "de geleidelijke aanpassing van lonen en wedden van de onderofficieren" (nr. 6545) 11

- de heer Luc Sevenhans aan de minister van Landsverdediging over "de recente weddeverhogingen bij de krijgsmacht" (nr. 6561) 11

Sprekers: **Jan Eeman, Luc Sevenhans, André Flahaut,** minister van Landsverdediging

Vraag van de heer Luc Sevenhans aan de minister van Landsverdediging over "de algemene vergadering van 20 december 2001" (nr. 6562) 13

Sprekers: **Luc Sevenhans, André Flahaut,** minister van Landsverdediging

SOMMAIRE

Question de M. Jan Eeman au ministre de la Défense sur "les militaires court terme" (n° 6414) 1

Orateurs: **Jan Eeman, André Flahaut,** ministre de la Défense

Questions jointes de 2
- Mme Mirella Minne au ministre de la Défense sur "la position de la Belgique en ce qui concerne les mines à fragmentation de type CBU-87" (n° 6501) 2

- M. Ferdy Willems au ministre de la Défense sur "l'utilisation de bombes à fragmentation" (n° 6523) 2

Orateurs: **Mirella Minne, Ferdy Willems, André Flahaut,** ministre de la Défense

Question de M. Ludwig Vandenhove au ministre de la Défense sur "les mesures d'accompagnement social dans le cadre de la restructuration de l'armée" (n° 6514) 7

Orateurs: **Ludwig Vandenhove, André Flahaut,** ministre de la Défense

Question de Mme Magda De Meyer au ministre de la Défense sur "les munitions stockées au Fort de Steendorp" (n° 6533) 9

Orateurs: **Magda De Meyer, André Flahaut,** ministre de la Défense

Questions jointes de 11
- M. Jan Eeman au ministre de la Défense sur "l'adaptation graduelle des traitements et salaires des sous-officiers" (n° 6545) 11

- M. Luc Sevenhans au ministre de la Défense sur "les augmentations récentes des traitements à l'armée" (n° 6561) 11

Orateurs: **Jan Eeman, Luc Sevenhans, André Flahaut,** ministre de la Défense

Question de M. Luc Sevenhans au ministre de la Défense sur "l'assemblée générale du 20 décembre 2001" (n° 6562) 13

Orateurs: **Luc Sevenhans, André Flahaut,** ministre de la Défense

COMMISSIE VOOR DE
LANDSVERDEDIGINGCOMMISSION DE LA DEFENSE
NATIONALE

van

du

DINSDAG 26 FEBRUARI 2002

MARDI 26 FEVRIER 2002

11:15 uur

11:15 heures

La séance est ouverte à 11.20 heures par Mme Josée Lejeune, présidente.
De vergadering wordt geopend om 11.20 uur door mevrouw Josée Lejeune, voorzitter.

01 Vraag van de heer Jan Eeman aan de minister van Landsverdediging over "de militairen korte termijn" (nr. 6414)

01 Question de M. Jan Eeman au ministre de la Défense sur "les militaires court terme" (n° 6414)

01.01 Jan Eeman (VLD): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, enige tijd geleden heb ik u een schriftelijke vraag gesteld over de militairen korte termijn in de periode 1998-1999-2000. Uit uw antwoord bleek dat 826 militairen aangeworven werden maar dat 724 manschappen het leger ondertussen ook verlaten hebben. Graag wil ik daarop ingaan.

In 1998 waren er in het leger 386 aanwervingen en 287 vertrekkers. In 1999 vonden er 233 wervingen plaats maar verlieten 260 militairen het leger. In 2000 ging het om 207 wervingen en 177 vertrekkers.

In de cijfers van die periode vallen de volgende zaken mij op. In de geciteerde periode – 2001 is daar niet inbegrepen – daalt jaarlijks het aantal wervingen systematisch, met name van 386 naar 207. Bovendien verlieten in 1999 meer militairen het leger dan er aangeworven werden. Ook het geringe aantal vrouwelijke krachten dat uiteindelijk tot het leger toetreedt, is opvallend. Al bij al is het resultaat niet schitterend. Volgens mij moet u werken aan de omkaderingsnormen.

Hoe komt het dat er zoveel vertrekkers zijn? Moet de omkadering worden veraangenaamd? Die vragen kunnen en moeten worden gesteld.

Uit de cijfergegevens blijkt in ieder geval dat jonge krachten niet erg geïnteresseerd zijn in de omstandigheden van het werk in het leger. Daarvoor vraag ik uw bijzondere aandacht. Graag ontvang ik uw antwoord op de onderliggende vragen die ik zonet aanhaalde.

01.02 Minister **André Flahaut**: Mevrouw de voorzitter, collega Eeman, vanuit het standpunt van de kandidaat-militair heeft het statuut van de korte termijn door zijn beperkte duur een lage

01.01 Jan Eeman (VLD): Au cours de la période 1998-2000, 826 militaires court terme ont été recrutés alors que 724 hommes ont quitté l'armée.

En 1998, il y a eu 386 recrutements et 287 départs; en 1999, il y a eu 233 recrutements et 260 départs et, en 2000, il y a eu 207 recrutements et 177 départs. La baisse annuelle au cours de cette période est surprenante et inquiétante.

En 1999, il y a même eu plus de départs que de recrutements. Autre élément surprenant: le petit nombre de recrutements féminins.

Il faut donc définir des normes d'encadrement rendant plus attrayant un emploi à l'armée car il est manifeste qu'une carrière à l'armée n'intéresse plus les jeunes.

Le ministre pourrait-il fournir des explications et offrir des perspectives?

01.02 **André Flahaut**, ministre: Le statut à court terme est peu attractif pour les candidats,

aantrekkingskracht. Dat uit zich in rekruteringsproblemen en voortijdig vertrek. Rekening houdend met het lage rendement van het statuut korte termijn, heeft de Krijgsmacht ervoor geopteerd het aantal plaatsen voor de kandidaat-vrijwilligers voor de korte termijn te beperken ten voordele van de kandidaat-beroepsvrijwilligers.

In 2000 werden er minder vacatures van 'militair-korte termijn' geopend dan in de voorgaande jaren. In de toekomst zal het statuut MCEM, personeel met een gemengde loopbaan, dat het voorwerp uitmaakt van een wetsontwerp het statuut korte termijn vervangen. Door het feit dat het meer reconversie- en reclasseringsmogelijkheden biedt, is dit statuut MCEM veel attractiever.

Je suis tout à fait d'accord avec vous, le métier militaire est moins attrayant aujourd'hui à cause de diverses comparaisons, notamment entre les rémunérations dans d'autres corps de l'Etat, ce qui rend la concurrence très rude.

Nous avons néanmoins déjà pris certaines dispositions pour faire en sorte que, contrairement à ce qui se faisait dans un passé récent, on n'engage plus les gens pour une durée de quatre ans pour les laisser tomber après. On propose désormais une carrière un peu plus longue avec une limite à 35 ans, ce qui rend la carrière un peu plus séduisante aujourd'hui. Une des critiques portait sur le fait que les jeunes qui avaient été engagés s'en allaient au bout de quatre ans et que l'on ne s'occupait pas du suivi. On ne pouvait plus continuer ainsi. C'est pourquoi nous avons changé le système.

notamment en raison de la durée limitée de l'engagement. Conséquence: des problèmes de recrutement et beaucoup de départs prématurés.

Dès lors, l'armée réduira le nombre de postes pour les candidats volontaires court terme au profit des candidats volontaires de carrière. En 2000, il y a déjà eu moins d'emplois vacants de militaires court terme que les années précédentes.

A l'avenir, le statut MCEM (personnel avec une carrière mixte), au sujet duquel un projet de loi est actuellement en préparation, se substituera au statut court terme. Le statut MCEM est beaucoup plus attractif parce qu'il offre davantage de possibilités de reconversion et de réinsertion.

Ik ben het volkomen met u eens wat de aantrekkelijkheid van een militaire functie betreft. De concurrentie met de andere overheidssectoren is hard, vooral inzake loopbaan en bezoldiging.

Wij hebben al inspanningen geleverd om een carrière van 35 jaar mogelijk te maken en situaties te voorkomen waarbij men de jongeren na vier jaar laat gaan.

01.03 Jan Eeman (VLD): Mijnheer de minister, ik denk dat u de kern van de zaak duidelijk hebt vermeld. Er was inderdaad een politiek waarbij mensen werden aangeworven en na een korte periode liet men ze weer "vallen". Dat moet inderdaad worden vermeden. Ik hoop dat u daarin met de wijziging van het statuut kunt slagen.

01.03 Jan Eeman (VLD): Le ministre comprend en effet le nœud du problème: il faut éviter de n'engager que pour perdre à nouveau du personnel peu après.

J'espère que les adaptations du statut feront la différence.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

02 Questions jointes de

- Mme Mirella Minne au ministre de la Défense sur "la position de la Belgique en ce qui concerne les mines à fragmentation de type CBU-87" (n° 6501)

- M. Ferdy Willems au ministre de la Défense sur "l'utilisation de bombes à fragmentation" (n° 6523)

02 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Mirella Minne aan de minister van Landsverdediging over "het standpunt van België over de fragmentatiebommen van het type CBU-87" (nr. 6501)

- de heer Ferdy Willems aan de minister van Landsverdediging over "het gebruik van clusterbommen" (nr. 6523)

02.01 Mirella Minne (ECOLO-AGALEV): Madame la présidente, monsieur le ministre, les mines à fragmentation, notamment les CBU-87, représentent le standard le plus avancé des mines disséminées par voie aérienne et une menace inimaginable pour les populations civiles des zones concernées. Elles ont une triple vocation criminelle en combinant l'effet d'une mine anti-personnel provoquant l'incendie tout en étant bien protégées par une carcasse métallique. Une CBU-87 contient 202 mini-bombes qui provoquent des dommages sur une distance allant jusqu'à 50 mètres, ce qui les rend plus dangereuses que les mines anti-personnel traditionnelles. De plus, le lancement de ces mines est compatible au niveau technique avec presque tous les avions de combat.

Utilisées au Kosovo et dans la guerre du Golfe, où elles ont provoqué des milliers de morts, les mines à fragmentation ont été utilisées aussi en Afghanistan. Les "Clusterbombs" sont contraires au droit des conflits armés. En 1996, la cour internationale de justice a rendu un avis en stipulant que les Etats ne doivent jamais utiliser d'armes incapables de faire la distinction entre les combattants et les non-combattants.

Mais les victimes de ces bombes, comme dans le cas des mines anti-personnel aussi, sont les non-belligérants et surtout les enfants, attirés par leurs vives couleurs jaunes et la forte ressemblance avec les paquets de nourriture jetés des avions par les forces humanitaires.

Au niveau international, on essaye de créer un cadre juridique pour l'interdiction des mines à fragmentation similaire à la convention d'Ottawa pour les mines anti-personnel.

Dans ces circonstances, monsieur le ministre, voulez-vous nous préciser la position de la Belgique en ce qui concerne les mines à fragmentation? Comment envisagez-vous la participation de notre pays à des opérations militaires conjointes où de tels engins sont ou seraient utilisés et les négociations avec les pays producteurs et utilisateurs?

02.02 Ferdy Willems (VU&ID): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil nog een aantal aspecten, naast de reeds genoemde, beklemtonen. Vietnam en Laos werden destijds ook door clusterbommen getroffen, Vietnam zelfs door meer dan een half miljoen. Een pijnlijke vaststelling is voorts dat voornamelijk kinderen worden getroffen. De bommen zien eruit als voedselpakketjes, colablikjes of speelgoedpakketjes. Ik heb onder meer in Suleymania in Noord-Irak ziekenhuizen bezocht waar kinderen worden verzorgd

02.01 Mirella Minne (ECOLO-AGALEV): De clusterbommen, inzonderheid van het type CBU-87, behoren tot de meest geavanceerde mijnen die vanuit de lucht worden gedropt en vormen een onvoorstelbaar gevaar voor de burgerbevolking.

Door hun drievoudige dodelijke uitwerking zijn zij gevaarlijker dan de traditionele antipersoonsmijnen en hun lancering is vanuit technisch oogpunt compatibel met haast alle gevechtsvliegtuigen.

Gebruikt in Kosovo, de Golfoorlog en Afghanistan druisen de clusterbommen in tegen het recht inzake de gewapende conflicten.

Volgens het advies van het Internationaal Gerechtshof van 1996 mogen de Staten nooit wapens gebruiken die geen onderscheid maken tussen soldaten en personen die niet bij de strijd betrokken zijn. De slachtoffers van deze bommen zijn precies zij die geen oorlog voeren, vooral kinderen.

Wat is, nu men een juridisch kader tracht te creëren met het oog op een verbod op de antipersoonsmijnen, het standpunt van België met betrekking tot de clusterbommen? Hoe ziet u de deelname van ons land aan gezamenlijke militaire operaties waarbij dergelijke tuigen zouden worden gebruikt?

Wat is de stand van zaken van de onderhandelingen met de landen die dergelijke wapens produceren en de landen die ze gebruiken?

02.02 Ferdy Willems (VU&ID): À l'époque, des bombes à fragmentation ont été utilisées au Viêt Nam et au Laos. Les enfants ont été les principales victimes de ces bombes car elles ressemblent à des jouets ou encore à des bouteilles de Coca-Cola!

die van dergelijke bommen het slachtoffer werden. Mijnheer de minister, zulke dingen vergeet men nooit. De heer Bush zou er goed aan doen om eens te gaan kijken wat het resultaat is van zijn economische zorgen als hij het verdrag op de antipersoonsmijnen niet ondertekent. De Amerikanen hebben in Afghanistan ook clusterbommen gebruikt. In de schaduw van een aantal religieuze en televisiecamera's zou dan duidelijk worden waar het kwaad zit.

Mijnheer de minister, ik stel de reactie van Amerika terzake vast. Het Pentagon heeft het gebruik van de bommen op 25 oktober 2001 toegegeven. Zij hebben wel een correctie van de kleur van de bommen toegestaan. Zij gebruiken geen geel meer omdat dit er als een voedselpakket uitzag. Niemand minder dan de ambassadeur van de Verenigde Staten in Laos heeft recent de bommen echter nog goedgepraat.

België heeft een speerpuntfunctie in dit dossier. Wij hebben inzake de antipersoonsmijnen internationale felicitaties gekregen. Mijnheer de minister, u bent onlangs in Laos geweest. Dat stond ook in het verslag van deze commissie te lezen. Onze mensen leveren daar schitterend humanitair werk. Mijnheer de minister, is dit echter niet dweilen met de kraan open? Is het niet beter het gebruik van de bommen te voorkomen dan achteraf te genezen?

De heer Boutmans zegt in een uitvoerig persbericht dat hij het gebruik van clusterbommen het schandaal van de eeuw vindt.

Mijnheer de minister, hoe evalueert u deze feiten? IK stel u deze vraag niet alleen in uw hoedanigheid als minister of hoofd van het leger, maar ook als mens.

Ten tweede, heeft het Belgisch leger ook dergelijke bommen? Uit de rapporten van Human Right Watch blijkt dat de Verenigde Staten duizenden bommen in Kosovo hebben gebruikt, Groot-Brittannië heeft er 500 gebruikt en ook Nederland heeft er 165 gebruikt. Indien België over dergelijke bommen beschikt, hoe kunt u dit motiveren?

Ten derde, hoe evalueert u de aanbevelingen in het rapport? In het rapport van Human Right Watch staat een aantal heel concrete aanbevelingen. Ten eerste, is er een verbod van de bommen in bewoonde gebieden. Ten tweede, moeten de bommen zo worden gemaakt dat ze na het conflict en nadat ze werden gebruikt zichzelf vernietigen. De bommen blijven nu soms jaren liggen. Ten derde, moet informatie aan de VN worden gegeven zodat kaarten van de verspreiding van de bommen kunnen worden gemaakt. Ten vierde, de burgers moeten over de getroffen gebieden worden ingelicht. In Irak werden de mensen bijvoorbeeld verwittigd van de ligging van bommen door borden. Ten vijfde, de bommen moeten op de internationale agenda van bijvoorbeeld de Conventie voor conventionele wapens worden geplaatst zodat ze kunnen worden beperkt. Ten zesde en belangrijkste, de bommen zouden niet meer mogen worden gebruikt.

Ten vierde, lees ik vandaag in de krant dat de Verenigde Staten een nieuwe bom, een stinkbom, heeft ontwikkeld volgens de etnie van wie men wil bestrijden. Als men een betoging van zwarten wil verhinderen, gebruikt men een bom waardoor de zwarten fysisch en psychisch ziek worden. Voor Latino's gebruikt men dan een andere

Les Etats-Unis continuent à utiliser des mines antipersonnelles. Dans ce domaine, la Belgique occupe une position de précurseur et effectue de l'excellent travail au Laos. Sans mesures complémentaires, il ne s'agit cependant que d'un emplâtre sur une jambe de bois.

Comment le ministre évalue-t-il l'usage qui a été fait récemment des bombes à fragmentation en Afghanistan?

La Belgique possède-t-elle des bombes à fragmentation? Comment peut-on justifier cela? Quelle est la position de notre pays en ce qui concerne les recommandations du rapport d'octobre 2001 de *Human Rights*? Allez-vous inscrire ce point à l'ordre du jour de l'OTAN?

Les Etats-Unis ont mis au point récemment une «bombe odorante» qui rend malade et qui est spécifiquement destinée à être utilisée contre l'ethnie du groupe de population à atteindre. Mais où allons-nous?

bom. Mijnheer de minister, waarmee zijn wij, onder leiding van de Verenigde Staten, bezig?

02.03 André Flahaut, ministre: Madame la présidente, je voudrais confirmer à Mme Minne les propos tenus par l'ICBL (International Campaign to Ban Landmines) dans son communiqué du 19 octobre 2001, selon lequel les munitions de type "Clusterbombs" ont été ou sont utilisées par les forces de la coalition engagées en Afghanistan.

Me référant aux déclarations de l'état-major général des forces américaines, je puis effectivement confirmer que des munitions de type CBU-87 ont été utilisées. On me dit que ce type de munition est conçu pour exploser à l'impact, et ce à des fins de neutralisation d'objectifs formés essentiellement par des véhicules légèrement blindés. A ma connaissance, cette munition ne contient pas de mines, et encore moins de mines anti-personnel.

Par ailleurs, je puis vous confirmer qu'heureusement, la communauté internationale se penche sur la problématique des bombes à fragmentation. Les débats en cours menés en diverses enceintes et auxquels la Belgique participe activement, portent entre autres sur l'opportunité de codifier, d'une manière ou d'une autre, la catégorie de munition du type "Clusterbombs". Les débats sont ouverts aux Etats qui souhaitent y participer et incluent donc des Etats utilisateurs et/ou producteurs de ce type d'armement.

A ce jour, la communauté internationale estime que toute prise de position en la matière nécessite des analyses complémentaires afin de pouvoir statuer en toute connaissance de cause. En tous cas, je peux vous assurer que la Belgique continuera à prendre une part active à ces analyses. Je peux même ajouter que ce sera dans le sens d'une limitation de ce type d'armement.

En temps opportun, nous avons pris l'initiative d'informer nos partenaires et nos alliés des termes et interdictions imposés par notre législation nationale en la matière. Je peux également vous assurer que les forces armées belges engagées dans des opérations militaires conjointes se conforment à notre législation, aussi bien dans sa lettre que dans son esprit.

Wat de vraag van de heer Willems betreft, kan ik het volgende antwoorden. Het merendeel van de clusterwapens, momenteel aanwezig in de inventaris van de Westerse luchtmacht, dateert nog uit de koude oorlog. Deze wapens werden ontwikkeld om in een artikel 5-scenario, collectieve verdediging, op lage hoogte te worden afgeworpen boven vijandelijke troepenconcentraties die fysiek duidelijk gescheiden zijn van civiele concentraties. Het is inderdaad zo dat recente conflicten heel andere scenario's hebben aangetoond en dat het gebruik van clusterwapens in dergelijke omstandigheden aan een aantal beperkingen dient te worden onderworpen.

De Belgische krijgsmacht beschikt momenteel voor haar F16-vloot nog over 760 clusterwapens van het type BL755. Dit is het enige type clusterwapen in de inventaris. Ieder wapen is uitgerust met 147 submunities met een fragmentatie-effect van in totaal meer dan 100.000 submunities. Deze munitie is te vergelijken met handgranaten en ze heeft zowel een antipersoneel als antimaterieel gebruik.

02.03 Minister André Flahaut: U bevestigt hetgeen de International Campaign to Ban Landmines (ICBL) op 19 oktober verklaarde, namelijk dat de troepen van de coalitie in Afghanistan fragmentatiebommen gebruikt hebben of nog gebruiken.

In het verlengde van de verklaringen van de generale staf van de Amerikaanse strijdkrachten bevestig ik dat fragmentatiebommen van het type CBU-87 zijn gebruikt. De munitie is zo ontwikkeld dat ze ontploft wanneer ze doel treft en ze dus het doelwit, meestal een licht gepantserd voertuig, vernielt. Voor zover ik weet bevat dit type munitie geen mijnen en zeker geen antipersoonsmijnen.

Voorts bevestig ik dat de internationale gemeenschap zich over de problematiek van de fragmentatiebommen beraadt. De huidige besprekingen, waaraan België deelneemt, betreffen onder andere het nut van een wettelijke regeling terzake. De landen die dit type munitie gebruiken en/of produceren nemen aan de besprekingen deel.

De internationale gemeenschap is momenteel van oordeel dat bijkomend onderzoek vereist is, wil men zich met kennis van zaken over deze materie kunnen uitspreken. België zal actief blijven deelnemen aan deze onderzoeken die de beperking van dit type munitie beogen.

Bovendien hebben wij onze partners en bondgenoten te gelegener tijd ingelicht over hetgeen onze wetgeving terzake oplegt en verbiedt. Ik kan u verzekeren dat de Belgische strijdmacht bij deelname aan gemeenschappelijke militaire operaties de letter en de geest van onze wetgeving respecteert.

Eind vorig jaar werd echter beslist om de BL755 in de Belgische inventaris niet langer als operationeel inzetbaar te beschouwen. Dit is een beslissing van de Staf van de luchtmacht die in december 2001 werd genomen. Naast operationele factoren droegen ook technico-logistieke elementen bij tot deze beslissing. Ik denk dat dit een goede beslissing is. Alle 760 wapens zullen in de loop van het jaar 2003 door een gespecialiseerde firma gedemilitariseerd worden.

Ainsi que je l'ai dit à Mme Minne, je peux vous confirmer que la communauté internationale se penche sur la problématique.

Seulement, au fur et à mesure que la communauté internationale se penche sur un problème, l'imagination débordante des ingénieurs militaires amène de nouveaux types d'armement, de plus en plus sophistiqué et de plus en plus fou. Cette position m'est tout à fait personnelle.

La plupart des bombes à fragmentation des forces aériennes occidentales datent de la période de la Guerre froide. Elles étaient destinées à être lâchées à haute altitude sur des concentrations de troupes ennemies nettement séparées des civils.

Les forces armées belges disposent de 760 bombes à fragmentation de type BL-755 mais il a été décidé l'année dernière de ne plus les utiliser, pour des raisons opérationnelles et technico-logistiques. Elles seront démantelées au cours de l'année 2003.

Ik bevestig dat de internationale gemeenschap zich over dat probleem buigt. Terwijl men zich over dergelijke problemen beraadt, brengt de ongebreidelde verbeelding van de militaire ingenieurs helaas steeds krachtiger en, naar mijn persoonlijke mening, steeds waanzinniger wapens voort.

02.04 Mirella Minne (ECOLO-AGALEV): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse. J'espère que vous continuerez à être attentif à ce qu'il n'y ait plus de bombes à cet endroit.

02.04 Mirella Minne (ECOLO-AGALEV): Ik hoop dat België aandacht blijft schenken aan deze problematiek en dat ons land dat soort wapens niet zal gebruiken.

02.05 André Flahaut, ministre: Elles sont détruites!

02.06 Ferdie Willems (VU&ID): Mijnheer de minister, ik kan uw antwoord appreciëren. Als het goed is, zeggen wij het ook. Als deze bommen, een schurkenstaat waardig, worden vernietigd, ben ik daar alleen maar tevreden mee. Ik hou u aan uw afspraak dat u die bommen zult vernietigen. Wij hebben ook de minister van Buitenlandse Zaken over deze kwestie ondervraagd. Ik herhaal, ik ben heel blij met uw antwoord.

02.06 Ferdie Willems (VU&ID): Voici une réponse positive. J'attends du ministre qu'il honore les engagements formulés dans sa réponse. Je lui demande de rester très vigilant dans la lutte contre l'utilisation des bombes, dont les effets sont de plus en plus pervers.

Ik verwijs nog even naar mijn laatste punt, dat ik pas vandaag heb vernomen. Ik spreek over dat andere, bijna onmenselijk ding dat men aan het fabriceren is. Kunt u die zaak nakijken, wat dat gaat dezelfde kant uit. Als men wapens maakt op basis van de lichaamsgeur en de lichaamskwalificaties van etnische groepen, in welke beschaving leven wij dan nog?

J'espère que notre pays pourra faire passer son attitude positive auprès des pays qui ne partagent nullement ces préoccupations, comme par exemple les États-Unis.

Ik ben blij met uw antwoord ten gronde en ik zal de situatie blijven volgen. Ik meen dat het op dit moment opnieuw zin heeft ons wetsvoorstel in te dienen om die clusterbommen te verbieden.

Ten slotte zou ik u willen vragen om de houding van België door te drukken bij degenen waarvoor het nodig is. Ik denk daarbij aan de grootmachten en meer bepaald de nummer één, de Verenigde Staten, want die schijnen zich van god noch gebod iets aan te trekken.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van de heer Ludwig Vandenhove aan de minister van Landsverdediging over "de sociale begeleidingsmaatregelen bij de herstructurering van het leger" (nr. 6514)

03 Question de M. Ludwig Vandenhove au ministre de la Défense sur "les mesures d'accompagnement social dans le cadre de la restructuration de l'armée" (n° 6514)

03.01 Ludwig Vandenhove (SP.A): Mevrouw de voorzitter, ik wil de minister een aantal korte vragen stellen over de sociale begeleidingsmaatregelen bij de herstructurering van het leger. Deze maatregelen bouwen hoofdzakelijk voort op initiatieven die u zelf al hebt aangekondigd, mijnheer de minister, of waarover alleszins al is gesproken. Samen met enkele collega's in de SP.A-fractie willen wij een paar aanvullende maatregelen voorstellen.

Deze maatregelen kosten volgens ons weinig geld, maar het is vooral een kwestie van goede organisatie. Ik wil concreet een aantal zaken vermelden die u zelf hebt aangekondigd.

Ten eerste, u hebt het voornemen geuit de kosten van het woon-werkverkeer ten laste van het departement te nemen. Hoe ver staat u daarmee? U hebt al enkele keren gezegd dat het departement de uitvoering eventueel op zich zou nemen.

Ten tweede, wij weten dat over het stelsel van de glijdende werkuren een soort interne circulaire is rondgestuurd. Uit praktische voorbeelden – zowel uit Limburg als uit West-Vlaanderen – blijkt dat de circulaire dode letter blijft. In welke mate wilt u ingrijpen zodat de maatregel echt zou worden toegepast?

Ik wil twee suggesties doen. Kunt u in het kader van het woon-werkverkeer niet overwegen om bussen of andere middelen van Landsverdediging in te schakelen voor de mensen die binnen België of uit de BSD moeten muteren? Op die manier zouden voor kazernes die met het openbaar vervoer slecht bereikbaar zijn, aanvullende mogelijkheden worden gecreëerd zodat de betrokken militairen geen supplementaire kosten moeten dragen.

Mijnheer de minister, mijn tweede suggestie komt voort uit zaken die ik in mijn eigen stad meemaak. Kunnen Landsverdediging en de betrokken stad niet samenwerken om, voor kazernes die in de komende jaren meer militairen zullen opvangen, kennismakingsdagen te organiseren? Op die manier weten die mensen waar ze terecht komen en kunnen zij de mogelijkheden op de woningmarkt leren kennen.

Dat zijn maar enkele concrete voorstellen. In het kader van de herstructurering die op gang begint te komen, zou ik van u willen vernemen wat u van die concrete maatregelen denkt. Kunt u daarop een timing plakken? Wat kan en wat kan niet?

03.01 Ludwig Vandenhove (SP.A): D'ici peu, 2000 militaires changeront de lieu de travail en Belgique et 2000 militaires reviendront d'Allemagne. Si ces militaires doivent prendre en charge leurs frais de déplacement, leurs revenus nets seront inférieurs à ce qu'ils étaient avant la restructuration. Les conditions de retour et l'intégration des militaires casernés en Allemagne constitue également une source de préoccupations.

Quand le ministre compte-t-il démarrer le remboursement par son département des déplacements entre le domicile et le lieu de travail effectués au moyen des transports en commun?

Le ministre peut-il fournir des précisions sur la généralisation du système d'horaires flexibles qui doit permettre une intensification de l'utilisation des transports en commun?

Les bus scolaires des FBA peuvent-ils être utilisés? Les fonds récoltés par la vente d'installations militaires superflues peuvent-ils être utilisés pour acheter de nouveaux bus?

Le ministre a-t-il l'intention d'organiser des réunions d'information dans les casernes des communes où les mutations vont avoir lieu?

Ik herhaal dat deze maatregelen weinig geld kosten, maar veeleer een reorganisatie van de middelen van Landsverdediging vragen.

03.02 Minister **André Flahaut**: Mevrouw de voorzitter, collega Vandenhove, het koninklijk besluit van 3 september 2000 betreffende de tussenkomst van de Staat in vervoerkosten van de leden van het federaal personeel voorziet in een terugbetaling van 88% van de abonnementsprijs voor het vervoer door de NMBS of door een van de regionale vervoermaatschappijen voor de regelmatige verplaatsing woon-werkverkeer. Deze terugbetaling is reeds geruime tijd van toepassing in de krijgsmacht.

Er werd beslist om in alle eenheden te werken met glijdende uren. Alleen als de goede werking van de dienst het vereist, kan de korpscommandant hiervan afwijken. Deze afwijking moet echter op omstandige wijze worden gemotiveerd zodat aan het algemeen principe niet wordt geraakt. Naar aanleiding van de interne periodieke commando-inspecties zal er in elke eenheid bijzondere aandacht worden besteed aan de concrete toepassing van het stelsel. In het kader van de door het departement gevoerde politiek met betrekking tot de ecomobiliteit en complementair aan de genomen maatregelen om het openbaar vervoer aan te moedigen is het de plaatselijke commandant of de kwartiercommandant toegelaten om militaire transportmiddelen zoals bussen en minibussen te gebruiken om het transport van het personeel tussen het station en hun kwartier te verzekeren. Deze richtlijn is reeds van toepassing. Het reglement IF/133 administratieve onderrichting over het gebruik van de voertuigen wordt in die zin aangepast. Het gaat om locaties waar het openbaar vervoer geen diensten levert of duidelijk onvoldoend tegemoetkomt aan de behoeften van het personeel. De opbrengsten van de vervreemding van onroerende goederen die deel uit maken van het aan het beheer van de minister van Landsverdediging toevertrouwd patrimonium mogen niet worden gebruikt voor de aankoop van nieuwe bussen.

De verhuis van individuele personeelsleden gebeurt reeds jaren zonder infovergaderingen. Bij verhuis van volledige eenheden met personeel en materieel gaat het om een probleem van integratie van veel meer militairen in een stad of een gemeente. In dit geval zullen de korpscommandanten van de betrokken eenheden de nodige contacten leggen met het bestuur van de stad of gemeente om de integratie te vergemakkelijken. Plaatselijk kunnen informatievergaderingen worden gehouden.

03.03 **Ludwig Vandenhove** (SP.A): Mijnheer de minister, uw antwoord voldoet me grotendeels. U bevestigt dat de glijdende uren en het eventueel inzetten van militair materieel als het openbaar vervoer ontoereikend is een zaak is van de plaatselijke commandant. Ik dring erop aan dat u als bevoegd minister onderzoekt in welke mate dit stelsel effectief en algemeen wordt toegepast. Wat de glijdende uren betreft, kan ik me niet van de indruk ontdoen dat dit stelsel veeleer een uitzondering dan de regel is. Volgens het koninklijk besluit moet dit stelsel de regel zijn. Wat het openbaar vervoer betreft, moeten uw diensten erover waken dat de korpscommandanten zelf het initiatief nemen. Ik vind het goed dat zij dit zelf mogen doen. Op een aantal plaatsen gebeurt dit echter niet. Dit is in het nadeel van de militairen die moeten muteren.

03.02 **André Flahaut**, ministre: L'arrêté royal du 3 septembre 2000 prévoit le remboursement à concurrence de 88 % du prix de l'abonnement aux transports en commun souscrit pour parcourir le trajet entre le domicile et le lieu de travail. Ce remboursement s'applique depuis longtemps déjà à l'armée. Toutes les unités fonctionnent selon des horaires flottants et tout écart à ce système doit être dûment motivé. L'inspection du commandement attache également une grande importance au respect de ce système.

Le commandant de place ou le commandant de quartier peuvent, par ailleurs, déjà recourir à des moyens de transport militaires pour assurer le transport du personnel du domicile au lieu de travail. Le règlement IF 133 va être adapté en ce sens.

Le produit de la vente du patrimoine de la Défense nationale ne peut servir à acquérir des bus. Le déplacement d'unités complètes, avec leur personnel et leur matériel, entraîne des problèmes d'intégration. Les commandants de corps prendront dès lors contact avec les autorités communales pour éventuellement organiser des réunions d'information.

03.03 **Ludwig Vandenhove** (SP.A): J'appelle le ministre à veiller à l'application, dans la pratique, du principe des horaires flottants. Ces horaires doivent constituer la règle générale et non l'exception. Que la décision revienne au commandant local est une bonne chose.

La même observation s'applique aux transports en commun.

03.04 **André Flahaut**, ministre: Vous avez raison d'insister sur ce point. Il est clair qu'il faut suivre la façon dont cette décision est exécutée. Cela dépend évidemment beaucoup des commandants sur place. A Marche-en-Famenne, par exemple, le colonel Pochet a mis tout en œuvre en vue de l'écomobilité. A d'autres endroits, cela se passe plus difficilement car certains n'ont pas encore compris que l'horaire flottant est de règle et que l'horaire fixe peut éventuellement faire l'objet de dérogations.

En tout cas, le nécessaire a été fait pour suivre cette problématique. C'est la raison pour laquelle la nouvelle structure comprend également un organe d'évaluation et de contrôle. Les choses seront d'ailleurs plus faciles dans le cadre de cette structure unique que lorsqu'il y avait 36 états-majors.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Vraag van mevrouw Magda De Meyer aan de minister van Landsverdediging over "de gestockeerde munitie in het Fort van Steendorp" (nr. 6533)**

04 **Question de Mme Magda De Meyer au ministre de la Défense sur "les munitions stockées au Fort de Steendorp" (n° 6533)**

04.01 **Magda De Meyer** (SP.A): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag handelt over het fort van Steendorp gelegen in Temse, Oost-Vlaanderen. Dat fort bestaat al vele jaren. Het heeft ook twee ontploffingen meegemaakt: een eerste keer in 1914 toen het gedeeltelijk de lucht inging; een tweede keer in 1944.

Het is duidelijk dat er nog heel veel munitie in de grond zit. Hoewel begin de jaren vijftig alle bovengrondse munitie werd verwijderd, haalden duikers een drietal jaar geleden nog heel wat munitie op uit de grachten rond het fort.

Mijnheer de minister, naar aanleiding van uw recente beslissing om de munitie te laten bergen die in oorlogstijden in de gracht rond het fort van Zwijndrecht werd gedumpt, vraagt de gemeente Temse of het niet nuttig zou zijn dat u een gelijkaardige maatregel voor het fort van Steendorp neemt.

Tot enkele jaren geleden werd het fort van Steendorp zelfs nog actief als oefenterrein gebruikt door het 11de geniebataljon van Burcht. In Steendorp en in Groot-Temse doen voortdurend verhalen de ronde dat er daar nog heel wat munitie ligt, dat het daar gevaarlijk is en dat er zelfs gif in de grond aanwezig zou zijn. Bovendien wordt gezegd dat er destijds in het fort van Steendorp mosterdgas werd aangemaakt. Dergelijke verhalen, al of niet waar, doen de ronde. Vandaar dat het gemeentebestuur vragende partij is voor enige opheldering terzake.

Kunt u precies meedelen wat er nog in en rond het fort kan worden gevonden, wat er daar werd gedumpt? Is er al dan niet munitie op dat terrein aanwezig? Is er sprake van vervuiling en moeten er desbetreffend geen maatregelen worden genomen voor de wandelaars en de omwonenden?

04.02 **André Flahaut**, ministre En 1997, le DOVO éliminait des munitions qui se trouvaient dans les fossés entourant le fort en

03.04 **Minister André Flahaut**: U hebt gelijk hierop aan te dringen. Wij hebben hieromtrent duidelijke instructies gegeven. Toch moet erop worden toegezien dat ze goed worden toegepast.

Ik herhaal dat de glijdende werktijd de regel is en vaste werktijden de uitzondering zijn. Dat wordt niet altijd door iedereen begrepen.

04.01 **Magda De Meyer** (SP.A): Le Fort de Steendorp-Temse est opérationnel depuis 1892. Durant des années, on y a stocké et fabriqué des munitions. On y aurait même fabriqué de l'ypérite.

Au début des années 50, toutes les munitions en surface ont été enlevées. Récemment encore, des plongeurs ont extrait des munitions des douves du fort.

Quelles quantités exactes de munitions ont-elles été abandonnées dans le fort et alentour? Reste-t-il des munitions sur le terrain?

Le stockage durant des années et l'abandon de matériel n'ont-ils pas généré de pollution? Si tel est le cas, n'y aurait-il pas lieu d'adopter des mesures pour préserver les riverains et les promeneurs?

04.02 **Minister André Flahaut**: In 1997 werd munitie gevonden en

question.

En application du décret d'assainissement du sol, une enquête d'orientation et une enquête descriptive ont été effectuées. Par décision du 23 octobre 2000, l'OVAM a déclaré qu'il n'y avait pas de pollution historique du sol pouvant représenter un danger sérieux et qu'il n'était pas nécessaire de passer à des mesures supplémentaires.

Le 14 décembre 2001, le fort Steendorp a été vendu à la Région flamande, à MINA, section nature. Le nouveau propriétaire a été informé des zones possibles à risque. Il n'existe aucun problème pour les promeneurs lorsqu'ils se tiennent aux sentiers prévus pour les promenades. Donc, il n'est pas conseillé de rentrer dans ce domaine sans accompagnement. C'est le propriétaire actuel qui doit gérer son site.

Lorsqu'on procède à l'enlèvement de munitions, c'est un peu comme lorsqu'on enlève les pellicules sur une veste, il en reste toujours une ou plusieurs mais on l'ignore. Les militaires ont fait leur boulot à l'époque. Les contrôles ont été effectués par la suite et, comme toute installation militaire ou qui l'a été, il faut toujours aborder cela avec une certaine prudence. C'est valable pour tout mais, même dans certains champs, il peut subsister des mines. Ce n'est pas nous qui les avons posées. Nous, on fait le sale boulot de les enlever!

vernietigd maar de aanwezigheid van een beperkte hoeveelheid munitie blijft mogelijk. Krachtens het decreet tot bodemsanering werd een grondoriëntatie- en een beschrijvingsonderzoek uitgevoerd. Op 23 oktober 2000 verklaarde OVAM dat er geen sprake was van een historische grondvervuiling die een gevaar kon betekenen en dat bijkomende maatregelen niet nodig waren.

Op 14 december 2001 werd Fort Steendorp verkocht aan het Vlaamse Gewest dat ingelicht werd over mogelijke risicozones. Er is geen enkel probleem voor de wandelaars indien zij de wandelpaden volgen. Het domein betreden zonder begeleiding blijft gevaarlijk.

Het is bijgevolg de nieuwe eigenaar, die dus niet langer Landsverdediging is, die voor zijn domein moet zorgen. Het is best mogelijk dat er "iets" overblijft maar de militairen hebben hun werk gedaan en de nodige controles werden uitgevoerd. U weet dat er in bepaalde weilanden nog altijd mijnen zitten. Wij hebben ze niet gelegd, maar het leger moet ze verwijderen, waarbij uiteraard de veiligheid moet worden gewaarborgd.

04.03 Magda De Meyer (SP.A): Mijnheer de minister, u bevestigt dus dat er risicozones zijn die u hebt gemeld aan de nieuwe beheerder, de afdeling Natuur van de Vlaamse Administratie Milieu, **Natuur** en Leefmilieu en dat het dus onverantwoord is om zonder begeleiding in het fort te gaan wandelen.

04.03 Magda De Meyer (SP.A): Il existe donc des zones à risque bien connues des propriétaires, dangereuses pour les promeneurs non accompagnés.

04.04 André Flahaut, ministre: Madame, vous devez savoir qu'à une époque, nous avons fait procéder au retrait des munitions et qu'une enquête a été faite. Le nouveau propriétaire a pris des dispositions pour assurer la sécurité dont il est d'ailleurs responsable.

04.04 **Minister André Flahaut:** Indertijd werd daar munitie weggehaald en werd een onderzoek uitgevoerd.

L'OVAM en question a fait savoir qu'il n'y avait plus de raison de prendre des mesures supplémentaires. Aujourd'hui, la zone a été assainie. Comme c'est le cas pour toute zone de ce type, il faut être prudent dans l'approche, d'où l'importance de suivre les consignes données par le propriétaire. Quand vous achetez une maison en sachant qu'elle présente un risque, vous agissez en toute connaissance de cause.

De nieuwe eigenaar moet maatregelen treffen om de veiligheid in dat gebied, dat werd gesaneerd, te verzekeren.

Niettemin blijft voorzichtigheid echter geboden en moeten de instructies van de eigenaar worden gevolgd.

04.05 Magda De Meyer (SP.A): Mijnheer de minister, de verantwoordelijkheid ligt nu dus duidelijk bij de Vlaamse Gemeenschap en niet meer op het federaal niveau.

04.05 Magda De Meyer (SP.A): La responsabilité n'incombe donc pas au gouvernement flamand?

04.06 André Flahaut, ministre: La responsabilité est maintenant clairement dans le chef du nouveau propriétaire. Il a acheté ce bien en connaissance de cause.

04.06 Minister **André Flahaut**: De eigenaar heeft het goed met kennis van zaken gekocht.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Samengevoegde vragen van

- de heer Jan Eeman aan de minister van Landsverdediging over "de geleidelijke aanpassing van lonen en wedden van de onderofficieren" (nr. 6545)
- de heer Luc Sevenhans aan de minister van Landsverdediging over "de recente weddeverhogingen bij de krijgsmacht" (nr. 6561)

05 Questions jointes de

- M. Jan Eeman au ministre de la Défense sur "l'adaptation graduelle des traitements et salaires des sous-officiers" (n° 6545)
- M. Luc Sevenhans au ministre de la Défense sur "les augmentations récentes des traitements à l'armée" (n° 6561)

05.01 Jan Eeman (VLD): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in het strategisch plan voor de modernisering van het leger 2000-2015 werd letterlijk gesteld dat de aantrekkelijkheid van het militair beroep verbeterd wordt door de "onvermijdelijke revalorisatie van het pecuniair statuut". Voor de beroepsvrijwilligers werd op het einde van 2001 inderdaad een inhaalbeweging tegenover het openbaar ambt gemaakt. De onderhandelingen voor de aanpassing van de lonen van de andere personeelscategorieën, onder meer van onderofficieren, zouden volgen. In dat verband heb ik de volgende vragen.

05.01 Jan Eeman (VLD): Le Plan Stratégique pour la modernisation de l'armée a déjà établi le lien entre l'attractivité de la profession et la revalorisation du statut pécuniaire. Pour les volontaires de carrière, un mouvement de rattrapage a déjà eu lieu fin 2001.

Hoever staat dat dossier momenteel? Welk tijdschema volgt u terzake, mijnheer de minister?

Quelle est la situation pour les autres catégories de personnel? Quel est le calendrier suivi par le ministre?

05.02 Luc Sevenhans (VLAAMS BLOK): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de militaire vrijwilligers en de korporaals hebben een min of meer redelijke loonsopslag gekregen. Graag zou ik weten hoe hoog die opslag precies bedraagt.

05.02 Luc Sevenhans (VLAAMS BLOK): L'augmentation de traitement pour les volontaires et les caporaux est entrée en vigueur à la fin de l'année dernière. Il semblerait que l'augmentation pour les sous-officiers est insignifiante.

De onderofficieren vormen de volgende categorie die voor loonsverhoging aan bod zou komen. Daarover heb ik weinig positief nieuws gehoord, want die opslag zou verwaarloosbaar zijn. Elke opslag is natuurlijk goed, maar als de opslag wat te laag is, werkt die soms veeleer contraproductief en voelen de ontvangers zich miskend.

Quelles sont les augmentations brutes et nettes pour les soldats et caporaux? Est-il exact que les sous-officiers ne recevront qu'une augmentation très limitée?

Kloppen die geruchten over een loonsverhoging van enkele tientallen Belgische frank? Dat kan toch eigenlijk niet. Dat zou contraproductief zijn en ik durf die verhoging zelfs belachelijk te noemen.

Les nouveaux barèmes sont-ils comparables à ceux de la fonction publique? Qu'en est-il de l'incidence budgétaire?

Mijnheer de minister, u zou de lonen van de militairen op dezelfde basis willen brengen als die van het openbaar ambt. In hoeverre lukt dat momenteel?

L'indexation des barèmes fiscaux

Hebt u ook al een zicht op de mogelijkheden binnen het vooropgestelde budget?

Vandaag vernam ik dat er, dankzij de indexering van de belastingschalen, voor iedereen wellicht in 2002 nog een verhoging zou komen van 2.800 frank tot 6.400 frank. Is dat bedrag nog met de opslag vergelijkbaar?

Volgens mij moet u meer inspanningen leveren om het beroep aantrekkelijk te maken. Eigenlijk is dat de essentie van mijn vraag. Iedereen is ervan overtuigd dat wij problemen hebben met de rekrutering. Dat probleem kunnen wij alleen maar oplossen als wij iets kunnen doen aan de pecuniaire situatie van de verschillende graden.

05.03 Minister **André Flahaut**: Mevrouw de voorzitter, collega's, de aanpassing van de wedden van de militairen van niveau 3 werd effectief eind 2001 met terugwerkende kracht tot 1 juli 2001 van toepassing. De eerste uitbetaling van de herziene wedden gebeurde op 1 december 2001. Ook de regularisatie tot 1 juli 2001 werd op die datum vereffend.

Voor de soldaten bedraagt de loonsverhoging 7%, voor de eerste soldaten 3%, voor de korporaals 4%, voor de korporaals-chefs gemiddeld 6% en voor de eerste korporaals-chefs gemiddeld 12%.

De impact op de nettowedde is in overeenstemming met de familiale toestand van de betrokkene zoals kinderen ten laste en de beroepsbezigheid van de echtgenote.

Cette augmentation des barèmes pour les niveaux inférieurs de l'armée avait été promise à de multiples reprises, mais jamais exécutée. C'est donc avec une évidente satisfaction que ces personnes ont reçu cette augmentation. Le principe de la réforme était d'augmenter les rémunérations des militaires en commençant par ceux se trouvant au bas de l'échelle, et non pas comme on a l'habitude de le faire, en commençant par le haut.

Een eerste vergadering van het onderhandelingscomité met de syndicaten inzake het aflijnen van de lonen van niveau 2 vond plaats op 19 december 2001. Hierbij kwam ook de problematiek van de nodige aanpassingen ingevolge de herziening van de loopbaan van de ambtenaren in het kader van het Copernicus-plan aan bod.

De impact van het Copernicus-plan op de bijzondere korpsen is momenteel ter discussie bij de regering. In afwachting van de uitkomst hiervan wordt door de defensiestaf voortgewerkt aan een concreet en becijferd voorstel.

De onderhandelingen inzake niveau 1 zullen na de uitvoering van de herziening van niveau 2 volgen.

De barema's voor de vrijwilligers in het begin van de carrière zijn iets hoger dan de vrijwilligers van het openbaar ambt vóór Copernicus omwille van de attractiviteit. Vanaf de functie van korporaals-chef zijn ze gelijklopend.

De budgettaire impact van de wijzigingen voor niveau 3 in 2001 bedroeg 12,3 miljoen euro. In regime bedraagt de impact 27,3 miljoen euro.

permettrait une augmentation de 2.800 francs sur une base annuelle. Il faut adapter le statut pécuniaire pour rendre plus attractif un emploi à l'armée.

05.03 **André Flahaut**, ministre: Pour les militaires de niveau 3, les traitements ont été adaptés fin 2001, avec effet rétroactif au 1er juillet 2001. Le premier paiement adapté et la régularisation ont été effectués au 1er décembre 2001. Cette augmentation a l'effet suivant sur les traitements bruts: pour les soldats + 7 pour cent, pour les premiers soldats + 3 pour cent, pour les caporaux + 4 pour cent, pour les caporaux-chefs + 6 pour cent en moyenne et pour les premiers caporaux-chefs + 12 pour cent en moyenne. L'incidence sur le traitement net dépend évidemment de la situation familiale du membre du personnel.

Een tijd geleden al was beloofd dat de loonschalen voor de lagere niveaus opgetrokken zouden worden, maar er was verder nog geen werk van gemaakt. De betrokkenen zijn daar vandaag dan ook erg blij mee.

Le 19 décembre 2001, des négociations ont été menées avec les syndicats à propos de l'adaptation des traitements de niveau 2. A cet égard, une attention particulière a été consacrée aux effets de la réforme Copernic. Le gouvernement se penche également sur cette question. Dans l'intervalle, le département de la Défense prépare une proposition d'amélioration concrète et chiffrée.

Alors qu'en début de carrière, les barèmes des volontaires sont légèrement plus élevés que dans

la fonction publique, cet écart se comble dès le grade de caporal-chef.

L'impact budgétaire de l'adaptation des traitements de niveau 3 s'élevait en 2001 à 12,3 millions de francs. Une fois atteinte la vitesse de croisière, l'impact budgétaire s'élèvera à 27,3 millions d'euros.

05.04 Jan Eeman (VLD): Mevrouw de voorzitter, ik heb in grote lijnen genoteerd wat de minister heeft gezegd.

Mijnheer de minister, het klopt wat er in het verleden is gebeurd. Mijn vragen gingen echter over de onmiddellijke toekomst. Terecht vermeldt u terzake de problematiek met het Copernicus-plan. Er zouden echter toch meer concrete gegevens in de volgende maanden moeten kunnen worden verstrekt. U kunt immers niet blijven onderhandelen in het kader van een plan.

05.05 Luc Sevenhans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, u hebt zich inderdaad aan uw woord gehouden. Als de wedden voor de soldaten en de korporaals gelijklopen met het openbaar ambt, moet ik u daarvoor feliciteren. Dat verheugt mij. In een volgende stap moet nu worden nagegaan wat nog voor de onderofficieren kan worden gedaan. Ik deel uw mening dat u onderaan moet beginnen. Daar is het probleem immers gesitueerd. Mijnheer de minister, ik ben relatief tevreden met uw antwoord.

05.06 André Flahaut, ministre: Madame la présidente, je voudrais préciser que cet aspect "personnel" du plan de modernisation est naturellement très important. Des moyens ont été et sont prévus pour y parvenir. Je tiens beaucoup à finaliser les accords conclus avec les organisations syndicales et pour tous les niveaux au rythme voulu dans les limites prévues et donc, dans les temps.

Evidemment, les discussions budgétaires en cours ne peuvent pas remettre en cause cette façon de voir les choses sous peine de poser quelques gros problèmes à l'intérieur de la structure.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Vraag van de heer Luc Sevenhans aan de minister van Landsverdediging over "de algemene vergadering van 20 december 2001" (nr. 6562)

06 Question de M. Luc Sevenhans au ministre de la Défense sur "l'assemblée générale du 20 décembre 2001" (n° 6562)

06.01 Luc Sevenhans (VLAAMS BLOK): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, op 20 december organiseerde u een algemene vergadering voor het personeel van de krijgsmacht. Deze vergadering vond plaats in het auditorium van de Heizel. Het ging om een primeur. Het was de eerste keer dat u het personeel uitnodigde voor zo'n

05.04 Jan Eeman (VLD): C'est surtout l'avenir immédiat qui m'inquiète. De nombreuses imprécisions subsistent à propos des conséquences concrètes de la réforme Copernic pour le personnel de nos forces armées.

05.05 Luc Sevenhans (VLAAMS BLOK): Le ministre a, en tout cas, respecté ses engagements en ce qui concerne les grades inférieurs. J'espère qu'il en sera de même pour les autres grades.

05.06 Minister André Flahaut: Het personeelsaspect neemt een belangrijke plaats in in het moderniseringsproject. Er werd in middelen voorzien om dit aspect in praktijk te brengen.

Er zijn onderhandelingen met de vakbonden gepland. De lopende begrotingsbesprekingen mogen deze niet ter discussie stellen. Anders komen de bestaande structuren in gevaar.

06.01 Luc Sevenhans (VLAAMS BLOK): Le 20 décembre 2001, le ministre Flahaut a organisé au Heysel une assemblée générale du personnel des forces armées.

algemene vergadering. Deze vergadering heeft heel wat aandacht gekregen. De opkomst was echter veeleer bescheiden. Misschien had dit te maken met de periode, vlak voor kerstmis. Naar verluidt is slechts 3 tot 4% van het totaal aantal militairen komen opdagen. Al bij al zijn dat toch 500 militairen.

Mijnheer de minister, een dergelijk grootschalige vergadering vraagt heel wat organisatie. Ik neem aan dat u belangrijke mededelingen te doen had. Was dat effectief het geval? Hebt u uw doelstelling bereikt? Wat is het resultaat van de vergadering en welke gevolgen zijn eraan gegeven? Was het initiatief lonend? Is het een eenmalig gebeuren of zullen er nog algemene vergaderingen volgen?

Ce fut une véritable première, sur laquelle se focalisa l'attention de nombreux médias. L'affluence ne fut pas énorme, puisque que 3 à 4 pour cent environ du nombre total de militaires étaient présents.

Etait-ce vraiment une bonne idée d'organiser un tel rassemblement de masse? Quel était l'objectif visé par cette réunion? Quel en a été le résultat?

Une autre assemblée générale est-elle prévue?

06.02 Minister **André Flahaut**: Mevrouw de voorzitter, collega's, de algemene vergadering streefde twee doelstellingen na: enerzijds een antwoord geven op de meest frequente en pertinente vragen inzake de invoering van de eenheidsstructuur en, anderzijds de gevolgen toelichten van een reeks maatregelen die tegemoet moeten komen aan de verwachtingen en suggesties van het personeel, onder meer de opvolging van de maatregelen aangekondigd op de laatste algemene vergadering van het vrouwelijk personeel.

Tijdens deze vergadering werden 3 thema's besproken: het human resources-beleid, gelijke kansen en levenskwaliteit. Per thema was er ruimte voor discussie onder de vorm van vraag en antwoord en een vragenurtje met het publiek over de verschillende intenties. De items werden verzameld door het "call center herstructurering" via de website en via de voorstellen geformuleerd op de 3 voorgaande bijeenkomsten van het vrouwelijk personeel.

De vergadering liet de personeelsleden toe zich uit te drukken over hun professionele situatie. Zij ontvingen informatie over de herstructurering en kregen een antwoord op hun vragen. De militaire overheid van haar kant kreeg inzicht in de problemen die het personeel bezighoudt. De aldus verzamelde informatie zal gebruikt worden om nieuwe voorstellen te formuleren betreffende de verbetering van de arbeidsvoorwaarden en de levenskwaliteit.

Uit de analyse van de enquêteformulieren die rondgedeeld werden tijdens de algemene vergadering blijkt dat het personeel de organisatie van algemene vergaderingen een goed initiatief vindt. Wellicht zal er in de toekomst een keer per jaar een algemene vergadering voor het personeel georganiseerd worden.

06.02 **André Flahaut**, ministre: L'assemblée poursuivait deux objectifs, à savoir apporter une réponse aux questions les plus fréquentes et les plus pertinentes du personnel concernant l'instauration de la structure unique et proposer une série de mesures répondant aux attentes et aux suggestions du personnel.

Au cours de cette réunion, trois thèmes ont été abordés, à savoir la gestion des ressources humaines, l'égalité des chances et la qualité de la vie. Une discussion était prévue pour chaque thème ainsi qu'une heure pour les questions éventuelles du public. On peut en retrouver un compte rendu sur le site internet www.mil.be (FAQ).

Les membres du personnel ont donc été informés au sujet de la restructuration et ont obtenu une réponse à leurs questions. Par ailleurs, les autorités militaires ont pris connaissance de leurs problèmes.

Par le biais de cette information, nous entendons formuler de nouvelles propositions à propos de l'amélioration des conditions de travail et de la qualité de la vie. Une enquête menée auprès du personnel fait également apparaître que l'assemblée générale a reçu un accueil positif.

A l'avenir, une assemblée

générale sera probablement organisée chaque année.

06.03 Luc Sevenhans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, u stelt dat de vergadering geen maat voor niets is geweest. Ik heb zo mijn bedenkingen over de grootschaligheid van het project. Niet iedereen voelt zich aangesproken om actief deel te nemen aan dergelijke massabijeenkomsten. U kunt, mijns inziens, beter regelmatig enquêtes uitvoeren. Het resultaat zal wellicht hetzelfde zijn. Wie daagt op dit soort massavergaderingen op? Zij die hierin geloven. Het klein percentage aanwezigen bevestigt mijn stelling. Hebben de personeelsleden die niet aanwezig waren op de algemene vergadering eveneens vragen kunnen stellen en bedenkingen formuleren?

06.03 Luc Sevenhans (VLAAMS BLOK): Je doute de l'intérêt de rassemblements à une si grande échelle, dans la mesure où ils posent un problème d'accessibilité. Je pense que des consultations régulières pourraient être plus utiles.

Chacun a-t-il eu l'occasion de poser des questions ou de formuler des observations ou fallait-il pour cela être présent lors de l'assemblée?

06.04 André Flahaut, ministre: Je crois qu'on ne pouvait pas se limiter à ce seul genre d'initiative. Si cela a été fait, c'était pour poursuivre les initiatives des années antérieures de l'assemblée générale des femmes à l'armée. Deux réunions ont été organisées et pour la troisième, il y a eu une réaction sous la forme d'une suggestion de l'élargir au personnel masculin. Mais on ne peut pas se contenter de cela. Il est souhaitable d'organiser des réunions de ce type-là dans chacune des unités.

06.04 Minister André Flahaut: We konden het niet bij dat ene type van maatregelen houden. Er moest worden voortgebouwd op eerdere initiatieven. De eerste hervormingen golden de vrouwelijke personeelsleden. Nu is het zaak een en ander uit te breiden tot het mannelijke personeel.

Pour la petite histoire, pendant les années 2000 et 2001 – et cela va continuer en 2002 –, l'état-major général et moi-même nous sommes déplacés dans chacune des provinces. Vous le savez puisque vous nous avez accompagnés à certaines de ces visites. Nous avons également rencontré des membres du personnel, qui n'était peut-être pas celui qui avait décidé de venir à l'assemblée générale. Je dis bien "qui avait décidé de" et pas "qui était désigné pour" venir à l'assemblée générale. Il est possible qu'en certains endroits, des gens aient été désignés mais la grosse majorité des gens qui étaient là avaient décidé, sur une base volontaire, de participer à une expérience originale au sein d'un département ministériel et au sein de l'armée.

Dergelijke vergaderingen moeten in elke eenheid belegd worden. In 2000 en 2001 hebben de generale staf en ik alle provincies bezocht, en wij hebben met de mensen gesproken die vrijwillig besloten hadden aan die volkomen nieuwe experimenten deel te nemen. Zoals voor elk experiment moet uiteraard eerst een inrijperiode doorgemaakt worden. Er werden vragenlijsten rondgedeeld met het oog op een beoordeling. Al heeft niet iedereen tijdens die gesprekken zijn zeg gehad, elke deelnemer heeft de antwoorden kunnen horen op de rechtstreeks, dus zonder interceptie door de gebruikelijke "filters", gestelde vragen. Gelet op de reacties die we hebben gekregen, sterken die ontmoetingen ons in ons voornemen om dat soort experimenten voort te zetten.

C'est donc une nouvelle culture que d'organiser un dialogue social plus poussé que par l'intermédiaire des seules organisations syndicales. Elle traduit la volonté de contact direct. Et comme pour toute expérience, il faut un démarrage, un rodage. Mais au vu des résultats des questionnaires qui ont été posés, je crois que nous devons maintenir ce type d'expérience, même si la Belgique ne compte malheureusement pas de salle suffisamment grande pour réunir la totalité du personnel des forces armées, ce qui serait de toute façon impossible. En tous cas, il faut susciter ce genre de rencontre d'un grand nombre. Car même si tous ne prennent pas la parole, ils entendent les réponses qui sont formulées en direct, sans passer par la multitude de filtres habituelle.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

La réunion publique de commission est levée à 12.19 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.19 uur.